

**Evaluering av
Felles landbrukskontor
Vågå og Sel**

*Av
Egil Rønning*

Arbeidsrapport nr. 28/2007

TELEMARKSFORSKING-BØ

© Telemarksforsking-Bø 2007
Arbeidsrapport nr. 28
ISSN 0802-3662
Pris: kr. 110,-

Telemarksforsking-Bø
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 15 00
Fax: 35 06 15 01
www.telemarksforsking.no

FORORD

Telemarksforskning-Bø fikk sommeren 2007 i oppdrag fra landbrukskontoret for Sel og Vågå å evaluere kontoret etter sammenslåingen i mars 2006. Denne evalueringen er gjennomført som spørreundersøkelse til gardbrukerne, gjennomgang av aktuelle saksdokumenter og intervju med en del utvalgte nøkkelpersoner både i kommuneadministrasjonen og andre berørte av sammenslåingen. Spørreundersøkelsen ble gjennomført i august/september 2007, og arbeidet avsluttet november samme år.

Telemarksforskning-Bø takker alle bidragsytere for god respons og spesiell takk til ansatte i administrasjonen og annet nøkkelpersonell for konstruktive bidrag under evalueringen.

Bø 13. november 2007

Egil Rønning

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	SAMMENDRAG OG KONKLUSJON.....	5
2	INNLEDNING	6
2.1	Bakgrunn	6
2.1.1	Organisering	6
3	METODE	7
4	RESULTAT	9
4.1	Organisering og implementering.....	9
4.2	Oppfatninger av sammenslåinga - tjenesteleveranser	9
4.3	Effekter av sammenslåing – internt og eksternt	14
4.3.1	Fagmiljø	14
4.3.2	Organisering/tilgjengelighet.....	14
4.4	Forbedrings- og utviklingspotensial	14
4.4.1	Fagmiljø	14
4.4.2	Organisering/tilgjengelighet.....	15
5	DISKUSJON OG VURDERING.....	15
5.1	Organisering og implementering.....	15
5.2	Oppfatninger av sammenslåinga – tjenesteleveranser	15
5.3	Effekter av sammenslåing – internt og eksternt	16
5.4	Forbedrings- og utviklingspotensial	16
6	VEDLEGG.....	18

1 SAMMENDRAG OG KONKLUSJON

Evaluering av landbrukskontoret for Sel og Vågå er gjennomført som en kartlegging av hvordan gardbrukerne opplever sammenslåinga. Det er også kartlagt interne og eksterne effekter, nye rutiner, arbeidsmiljø/fagmiljø og ev. forbedringspotensial for landbrukskontoret.

For en del gardbrukere har reiseavstanden blitt lengre, men tilbakemeldingene om service og kvalitet på tjenester er gjennomgående mer positive enn negative, selv om resultatene varierer noe. Denne variasjonen skyldes i stor grad generelle oppfatninger om at kvalitet/service blir dårligere når avstanden blir større, men resultatene støtter ikke en slik oppfatning. Responsen viser i hovedsak at landbrukskontoret leverer gode tjenester av høy kvalitet og er serviceinnstilt overfor landbruksnæringa. Det er de som bruker tjenesten mest som er mest fornøyd.

Med den sterke posisjonen landbrukskontoret nå har i kommuneadministrasjonen både i Sel og Vågå, er det viktig å bygge videre på og utnytte den anseelsen landbrukskontoret har. Forvaltningen er styrket organisk ved at flere ansatte er under samme tak, og samlet utgjør dette fagmiljøet en betydelig faktor i den kommunale forvaltningen. Dette er et fortrinn landbrukskontoret har, og posisjonen kan utnyttes for å bli enda mer synlig overfor andre fagmiljø i kommuneadministrasjonen (både Sel og Vågå) og i samfunnsutviklingen forøvrig. Utad har landbrukskontoret en sterk posisjon, og den innflytelse landbrukskontoret har ute i næringa må utnyttes fullt ut til beste for lokalsamfunnet. Vårt inntrykk er at lojaliteten til landbrukskontoret fra gårdbrukerne er sterk, og det er en gunstig situasjon som gir forvaltningsorganet muligheter for videre utvikling til beste for næringa. Tilsvarende er også fagmiljøets lojalitet til næringa sterk, og det bidrar til økt servicenivå for brukerne.

Det er likevel verdt å merke seg at skogbruksnæringa, som utvilsomt er en betydelig del av landbruket i regionen, har fått lite plass i denne undersøkelsen. Årsakene til dette kan ligge i manglende fokus fra landbrukskontoret eller at organiseringa ved kontoret ikke er optimal i forhold til den betydning skogbruket har. Vårt inntrykk er at dette gjenspeiler mangel på fokus på dette fagområde internt i landbruksforvaltningen i Sel og Vågå.

Resultatene i denne undersøkelsen viser i korthet at jo mer gardbrukerne oppsøker landbrukskontoret i Sel og Vågå, desto mer fornøyd er disse med tjenesteleveransene. Dersom hensikten er å yte mest mulig til flest mulig bør tiltaket bli å øke frekvensen for dem som bruker kontoret minst. Dette vil gi landbruksforvaltningen i kommunen økt anseelse og omdømme ved at de leverer gode tjenester som mange er fornøyd med. Dersom hensikten imidlertid bare er å levere tjenester kun til de som etterspør ligger det et potensial i økt kostnadseffektivisering, ved en ytterligere ”spissing” kun mot etterspurte tjenester.

2 INNLEDNING

Fra Landbrukskontoret i Sel og Vågå mottok Telemarksforskning Bø en forespørsel om evaluering av kontoret etter første driftsår. I brevet er det vektlagt at hovedfokus for evalueringa er gardbrukernes oppfatning av de endringene som har funnet sted. Det er utarbeidet følgende mandat for evalueringa:

- Evalueringa skal i hovudsak gje svar på korleis gardbrukarane oppfattar samanslåinga av landbrukskontora i Sel og Vågå til eit kontor. Fokus må vere på tenesteleveranser
- Kva for effekt har samanslåinga gjeve, både positive og negative.
- Evalueringa bør også prøve å sin noe om fagmiljøet/ arbeidsmiljø på det nye kontoret
- Evalueringa skal og ta for seg forbetnings- og utviklingspotensiale både m.o.t. tenestene for gardbrukarar, men og for andre, både eksternt og internt

Telemarksforskning Bø (TF-Bø) fikk oppdraget med evalueringa og vektla kartlegging av tjenestene ved gjennomføring av spørreundersøkelse til gardbrukerne, intervjuer med nøkkelpersoner og dialog med oppdragsgiver. Resultatene fra dette arbeidet er samlet i denne arbeidsrapporten og gir etter vår oppfatning et godt bilde av tjenestefunksjonen ved landbrukskontoret slik det oppleves i 2007.

2.1 *Bakgrunn*

I Sel var det en viss motstand mot etableringen av felles landbrukskontor. Det ble derfor bestemt gjennom politisk vedtak i Sel at ordningen skulle evalueres etter ett års drift. Begrunnelsen for å samlokalisere landbruksforvaltninga i kommunene kommer ikke entydig klart fram av de dokumentene TF-Bø er forelagt. Gjennom intervjuene ble respondentene stilt spørsmål om formålet med etableringen. Dette ble gjort for å avdekke ev. forskjellige oppfatninger om hva som var den egentlige grunnen for sammenslåingen. Hovedinntrykket fra intervjuene var at kommunen ønsket å styrke fagmiljøet og kompetansen ved kontoret. På denne måten kunne kommunen yte bedre service overfor brukerne. Et annet moment var at flere respondenter svarte at samlokaliseringen var en del av et større samarbeid, og landbrukskontoret var en naturlig del av dette. Det ble hevdet at det er viktig å gjennomføre samarbeid på områder som har en god mulighet for å oppnå suksess. Likevel er det grunn til å tro det var en mer kostnadseffektiv forvaltning med høy faglig kvalitet som lå til grunn for utredning og vedtak om sammenslåing.

2.1.1 *Organisering*

Rent formelt har administrasjonssjefen i Sel delegert oppgavene til administrasjonssjefen i Vågå kommune. Delegeringen er tilpasset vertskommunesamarbeid og er således ikke av prinsipiell karakter. I landbrukssaker i Sel er det administrasjonssjefen i Sel som innstiller for politisk behandling etter saksbehandling på landbrukskontoret i Vågå. Dette innebærer likevel få endringer i rutineene, fordi sakene som behandles politisk gjerne består av landbruksfaglige vurderinger. Lederen av landbrukskontoret i Vågå møter i Sel formannskap ved behov, og arbeidet i Planforum i Sel er formalisert slik at også landbrukskontoret er representert. For øvrig gjelder samme delegasjonsmyndighet i begge kommuner.

Administrativt arbeides det på felles IT-plattform, elektronisk arkiv og dermed ingen forskjell i saksbehandling for Sel eller Vågå. Det kan likevel være noe forskjellig måte å håndtere saksgangen innenfor teknisk sektor i disse kommunene, men det oppleves ikke som noen hindring i arbeidet. Mot fylkesmannen er det kun svært små endringer i rutinene.

3 METODE

Evalueringa er gjennomført ved gjennomgang av dokumenter angående utredning, politiske vedtak og samtaler med oppdragsgiver. Et viktig formål med evalueringa var å måle hvordan service oppleves fra gardbrukerne. På bakgrunn av dette ble det sendt spørreskjema¹ til gardbrukerne i Sel og Vågå (alle som søkte om produksjonstilskudd i 2007). Viktige momenter i spørreskjemaet for å vurdere tjenesteleveransen var:

- Kvalitet på faglige råd
- Tilgjengelighet til kontoret
- Antall besøk fra landbrukskontoret
- Hjelp til utfylling av søknader
- Avløser/vikarordning
- Rådgiving om lover og forskrifter
- Samlet helhetsinntrykk

Et viktig spørsmål ved spørreundersøkelser er om svarene som blir gitt er representative for hele populasjonen. Spørreskjema ble sendt fra landbrukskontoret og skulle returneres samme sted. Vi kan ikke si noe om hvilken innvirkning dette har hatt på responsen, verken i antall eller synspunkter. Siden oppfordringen gikk til alle gardbrukerne som søkte produksjonstilskudd, fikk alle anledning til å gi uttrykk for sine synspunkt og tilbakemeldingene tyder på god respons. Det ble sendt ut totalt 435 spørreskjema, fordelt på 215 i Sel og 220 i Vågå. Av disse har 131 svart, dvs. en svarprosent på 30,1.

Gardbrukerne i Sel er de som på forhånd var forventet å få mest ulemper og som vi dermed forventet større respons fra, men tilbakemeldingene fordelte seg relativt likt mellom Sel og Vågå med hhv 50,8 og 48,4 %. Dette styrker antakelsen om representativitet i materialet, men det er likevel ikke sikkert at disse 131 som har svart er representative for alle gardbrukerne.

Når en ser hvem disse respondentene er så var 33,6 % i aldersgruppen 40-49 år, 32 % i 50-59 og 12,3 % i gruppa 60-69 år. Ingen svarte at de var over 70 år og ingen under 20. Det er likevel verdt å merke seg den relativt store gruppa 20-29 år, nemlig 20,5 %. Kjønnfordelingen blant respondentene fordelte seg med 16 % kvinner og 84 % menn. 46,3 % av de som svarte har landbruksutdanning. I tillegg har 14,6 % oppgitt at de hadde høgsko-

---

¹ Vedlegg 1: Info og Spørreskjema til gardbrukere

le/universitetsutdanning, mens 22 % har oppgitt at de hadde annen utdanning enn svaralternativene. Gjennomsnittlig andel av bønder med høyskole- eller universitetsutdanning er til sammenligning i Norge 22 %, og Oppland 21 %².

Spredningen i produksjonsformer blant de gardbrukerne som svarte fordeler seg relativt likt med faktisk andel i Sel og Vågå samlet (tabell 1). Dette underbygger antakelsen om representativitet i materialet. Svarene i undersøkelsen tar for seg hovedproduksjonen på gården og det er derfor grader av sammenblanding i disse kategoriene. Ingen oppgir gårds- turisme/gårdsmat som hovedproduksjon, mens mange oppgir gras som hovedproduksjon.

Tabell 1: fordeling av ulike produksjoner i Sel og Vågå

Produksjon	Svarprosent	Faktisk fordeling totalt (%)
Melk	46,1	40,7
Kjøtt	37,5	Ikke oppgitt
Sau	21,9	32,1
Korn	15,6	13,3
Gårdsmat/turisme	0	Ikke oppgitt
annet	27,3	Ikke oppgitt

Andelen av samlet husstandsinntekt som inntekta fra gårdsbruket utgjør varierer mellom 5 promille til 100 prosent med et gjennomsnitt på 57,1 %. 20 av de 104 som oppgir andel av gårdsinntekta har hele husstandsinntekta fra gården.

I tillegg til kartleggingen av gardbrukerne, er det gjennomført intervjuer av sentrale nøkkelpersoner i kommuneadministrasjon i Sel og Vågå (enten som personlige møter eller ved telefonintervju³), samt andre brukere av landbrukskontorets tjenester eller samarbeidende organisasjoner. Disse personene er valgt ut etter hvilken funksjon disse har og deres subjektive synspunkter forventes å gi et helhetlig bilde av virkeligheten.

Siden det var vesentlig for oppdragsgiver å måle servicegraden blant brukerne av kontoret, er hovedtyngden i arbeidet lagt på spørreundersøkelsen og de resultatene som kan tolkes av denne. En vesentlig del av spørreundersøkelsen er utformet for å kategorisere inntrykk av sammenslåingen. Disse resultatene er bearbeidet ved bivariatanalyse (krysstabellanalyse) i SPSS (statistisk databehandling med signifikante resultater).

I denne evalueringen er inntrykk av de tjenestene landbrukskontoret leverer målt etter sammenslåing. Hvordan kvaliteten faktisk var før sammenslåing har vi liten innsikt i. Det kan dermed ikke utelukkes at det faktisk var en annen kvalitet på tjenestene som ble levert i Sel

² Kilde: SSB: http://www.ssb.no/emner/10/04/10/nos_jt1999/nos_c670/tab/8.1.html

³ Vedlegg 2: Intervjuguide

i forhold til de tjenestene som nå blir levert i Vågå, eller at tjenestene i Vågå nå er annerledes enn før sammenslåingen.

4 RESULTAT

4.1 Organisering og implementering

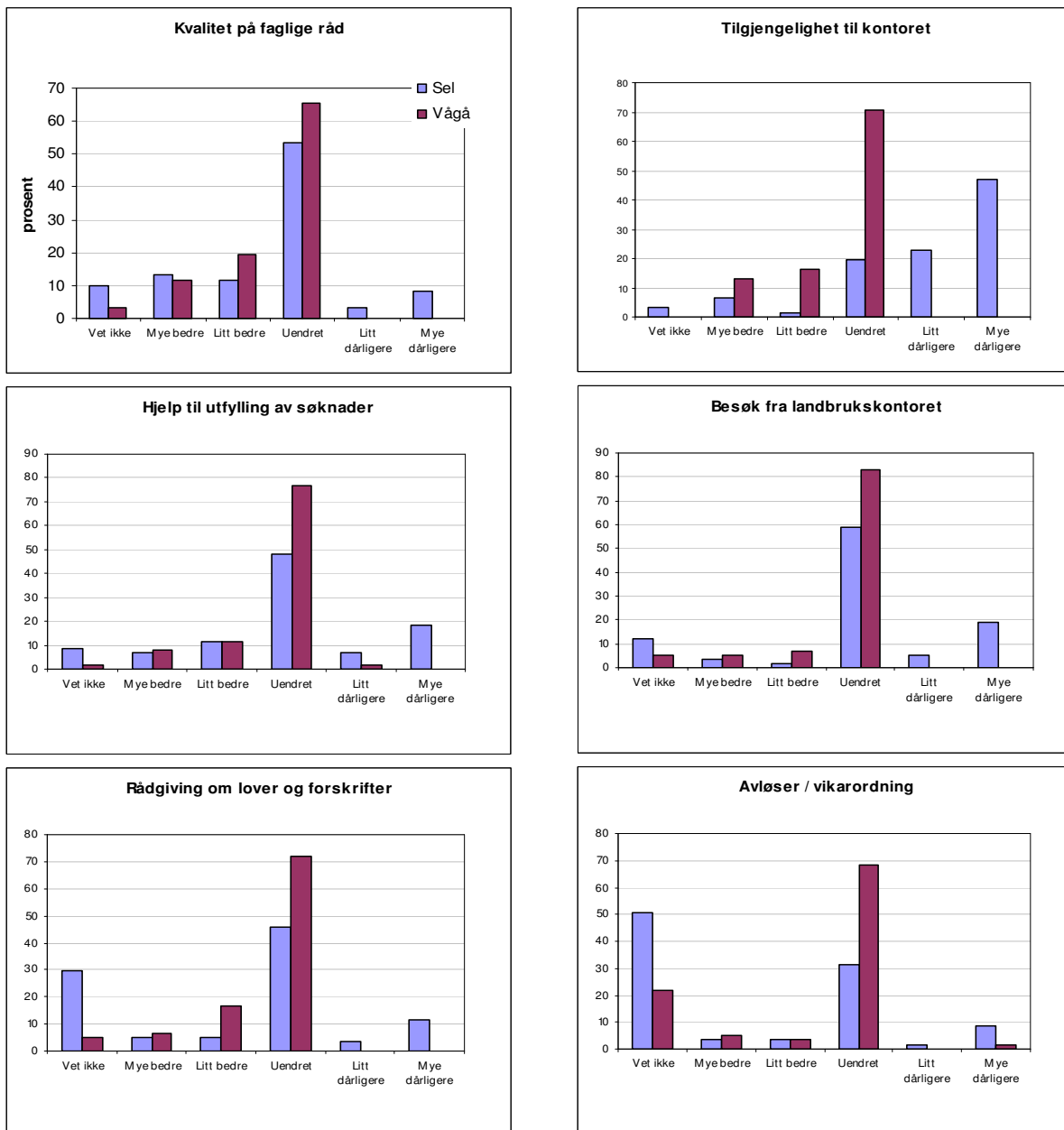
Resultatene fremkommer gjennom en analyse av data fra spørreundersøkelsen, supplert med inntrykk fra de intervjuene som ble gitt.

På spørsmålet om formålet med sammenslåingen (som nøkkelpersoner/ansatte i kommunadministrasjonen ble stilt), varierte svarene noe. Ikke alle respondentene hadde oppfattet formålet med sammenslåingen.

Tilbakemeldinger angående rutiner og ev. vanskeligheter var i hovedsak at det meste fungerer greit og det er ikke oppstått store hindringer eller barrierer som vanskeliggjør det daglige arbeidet. Flere av informantene uttrykte tilfredshet med formaliseringen av Planforum, men ønsket seg likevel hyppigere kontakt med Sel enn omfanget er per i dag. Begrunnelsen var både faglig og sosialt ved at de ønsket direkte kontakt med øvrige fagmiljø (eks Teknisk/Plan) i Sel og lokal tilknytning.

4.2 Oppfatninger av sammenslåinga - tjenesteleveranser

Gardbrukerne ble i spørreskjemaet bedt om å gradere inntrykk av forskjellige tjenester, etter hvor mye bedre eller dårligere tjenestetilbudet var blitt etter sammenslåingen. Disse resultatene er samlet i figur 1.

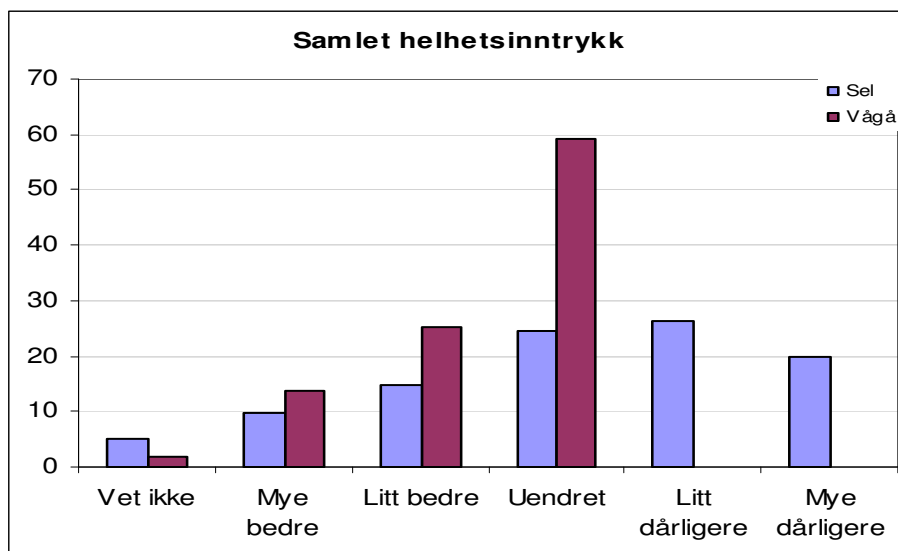

Figur 1: %-vis fordeling av inntrykk

75 av de 102 gardbrukerne som hadde besvart hvilke tjenester eller bistand som benyttes mest, oppga at dette er hjelp i forbindelse med søknader om produksjonstilskudd. De resterende nevnte ikke produksjonstilskudd eksplisitt, men mange av de 75 oppga også andre grunner enn hjelp til søknad om produksjonstilskudd. Et gjennomgående trekk er altså behovet for hjelp til utfylling av søknad om produksjonstilskudd. Dette foregår to ganger årlig.

For øvrig var det bare 11,3 % av gardbrukerne i Sel og Vågå som sendte søknad om produksjonstilskudd elektronisk ved siste årsskifte. På landsbasis var det i januar 2007, 40 % som søkte elektronisk, mot 32 % i august 2006.

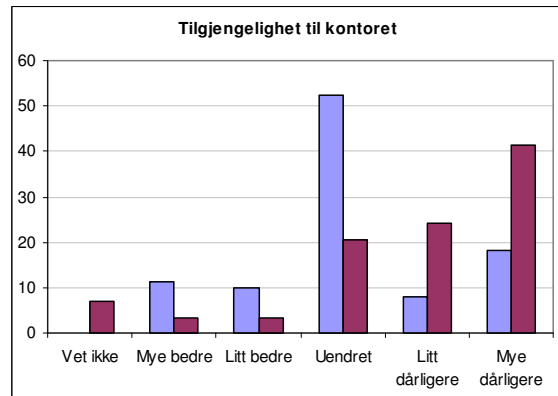
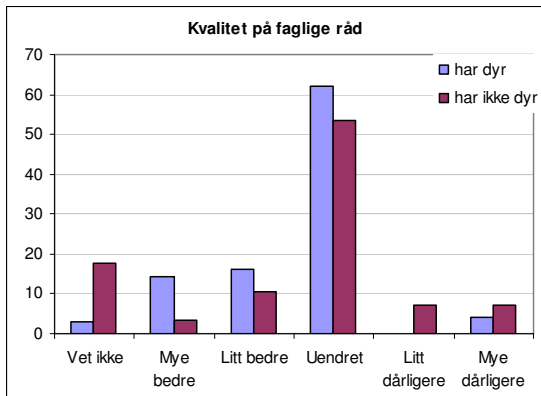
For samlet helhetsinntrykk er resultatene sammenstilt i figur 2 som viser hvordan inntrykkene er fordelt mellom Sel og Vågå. Andelen som svarte uendret på samlet helhetsinntrykk, er over dobbelt så stor i Vågå som i Sel. Disse resultatene viser også at det er gjennomgående mer negativ opplevelse av tjenesten for dem som bor i Sel kontra Vågå.

Figur 2 viser %-vis fordeling av helhetsinntrykk mellom Sel og Vågå

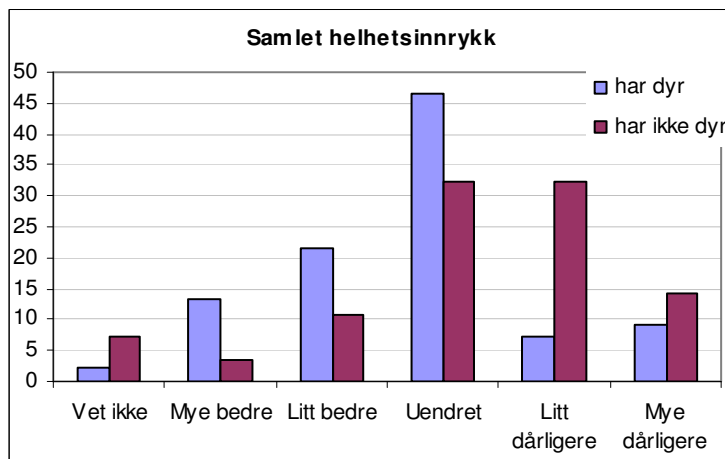
Det er også gjennomført analyse for å skille ev. oppfatninger av sammenslåingen mellom de gardbrukerne som har dyr og de som ikke har. Her er det ikke statistisk signifikans i alle resultatene, men de som er presentert i figur 3 har likevel statistisk sikker sammenheng.

Generelt sett kan en si at de som ikke har dyr er mer misfornøyd enn de som har dyr, men årsaken til dette er ikke kjent. Dette er spesielt tydelig for tilgjengelighet til kontoret, mens for opplevelsen av kvalitet av faglige råd er de som har dyr mer positive enn de som ikke har (figur3). Et interessant fenomen med denne undersøkelsen er også at det er registrert oppfatninger om landbruksvikarordningen også blant dem som ikke har dyr.

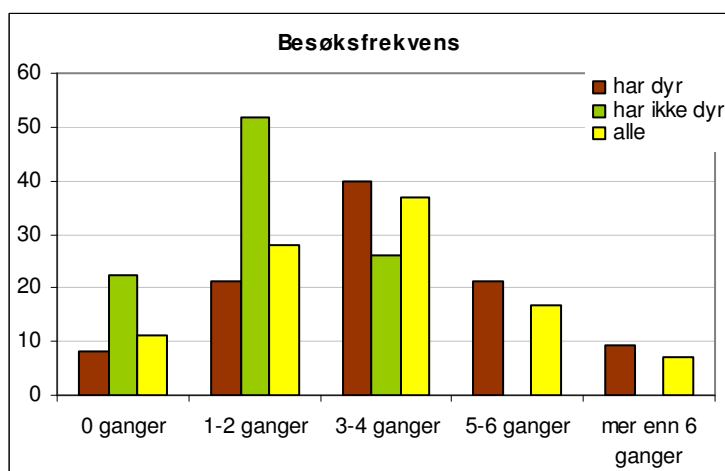
Figur 3: %-vis fordeling av inntrykk for de som har dyr kontra de som ikke har

De som driver med dyr oppga at de har klart mer positivt helhetsinntrykk enn dem som ikke har dyr (figur 4).

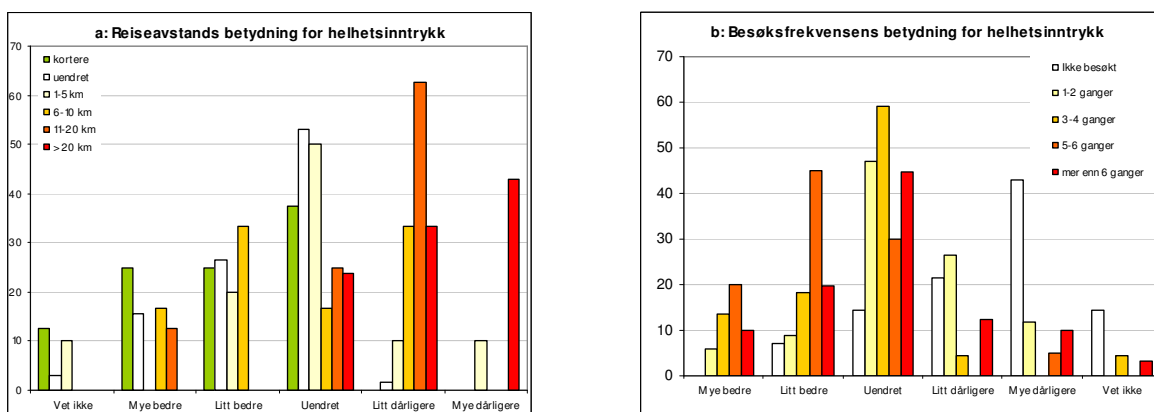
Figur 4: %-vis fordeling av samlet helhetsinntrykk

Videre viser resultatene av undersøkelsen også at de som har dyr oppsøker landbrukskontoret oftere enn dem som ikke har dyr (figur 5).

Figur 5: frekvensen av besøk på landbrukskontoret

Hvis en ser på samlet helhetsinntrykk, viser resultatene også at det er en sammenheng mellom hyppigheten av besøk på landbrukskontoret og opplevelsen (figur 6a). De som svarer at de mener tjenestene er bedre (helhetsinntrykk), er også de som besøker kontoret oftest. Parallelt til dette viser det seg også at de som har kortere eller uendret avstand, er mer positive enn dem som har fått betydelig lengre reiseavstand (fig 6 b).

Figur 6 a, b: hvordan helhetsinntrykket er avhengig av antall besøk og avstand

Gårdbrukerne fikk også spørsmål om det var tjenester eller funksjoner som de nå ikke lenger ble tilbudt som følge av sammenslåingen. 8,2 % svarte ja på dette spørsmålet, mens 91,8 % svarte nei. I tilleggskommentarene varierer kvaliteten på svarene mye, bla annet ved at enkelte svarte som: *får ikke utført noen ting... tjenestene blir mye lengre pga avstand og tilgjengelighet,...alt,...litt tilgjengelighet...alt for lang avstand har gjort at landbrukskontoret blir oppsøkt kun i absolutte nødstilfeller. Mister nærkontakt og følger dermed ikke med i alle ordninger.*

På spørsmål om de nå opplevde nye tjenester eller funksjoner som resultat av flyttinga, svarte 14,4 % bekreftende, mens 85,6 % svarte nei. Av de som opplevde bedre tjenestetilbud og ga utfyllende svar (15 stk) oppga 5 bedre rådgiving om tilskuddsordninger, 3 oppga spesialisering og økt kvalitet på rådgiving og 4 påpekte faktorer som generell informasjon, positive medarbeidere, sosialt fellesskap og andre subjektive forhold.

Et oppfølgingsspørsmål til nye tjenester ble gitt for å kartlegge om gårdbrukerne tror det hadde vært lettere å få utført disse tjenestene dersom sammenslåingen ikke var blitt gjennomført. Til dette svarte 18 bekreftende mens 33 mente det ikke hadde vært enklere. 7 stk mente dette ikke hadde betydning mens 4 visste ikke.

4.3 Effekter av sammenslåing – internt og eksternt

4.3.1 Fagmiljø

Enkelte medarbeidere ga uttrykk for mindre kontakt med kollegaer de tidligere hadde mye uformell kontakt med. Blant informantene framkom det at arbeidet nå oppleves som mer spesialisert og mindre generalisert. Det ble også hevdet en større grad av systematisering av kontakten/dialogen mot brukerne. Likevel mente flere at et større fagmiljø var gunstig for kvaliteten på tjenesten, i tillegg til at det også alltid var folk til stede på kontoret (i forhold til tidligere hvor det var færre ansatte/kontor).

Blant tilbakemeldingene kom det også synspunkter på at kontakten mot politisk og administrativ ledelse og andre fagmiljø i Sel er dårligere.

4.3.2 Organisering/tilgjengelighet

Enkelte medarbeidere på landbrukskontoret ga uttrykk for den merkbare nedgangen i besøk etter flyttingen, mens andre ansatte opplever dette motsatt. Dette antas å ha en klar sammenheng med tilgjengelighet for brukerne, men kan også være relatert til spesialisering av tjenestene. Videre har enkelte ansatte på kontoret fått lengre reise til og fra arbeidsplassen.

Tilbakemeldinger til enkelte i administrasjonen har gått på at gårdbrukerne har vært kritiske til sammenslåingen. Samtidig er det også tilbakemeldinger til landbrukskontoret på at gårdbrukerne er fornøyd med sammenslåingen, men at avstanden er for stor (Tilgjengelighet figur1). Den nære sosiale/uformelle kontakten er mindre og dette oppleves som et savn fra gårdbrukerne. Likevel hevdes det fra ansatte at de som har reelt ærend uansett kommer til kontoret.

4.4 Forbedrings- og utviklingspotensial

4.4.1 Fagmiljø

Fra personene som ble intervjuet, ble kompetanseutvikling og spesialisering oftest nevnt som tiltak til forbedring. Det ble hevdet at profileringen av kontoret (også lederen) må bli tydeligere, fordi landbrukskontoret er et næringskontor til beste for landbruket og samfunnet. Blant mange synspunkter som kom fram, ble det hevdet at landbruket har stor sysselsettingseffekt, og det er viktig å få etablert arbeidsplasser som har tilknytning til landbruket. Dette var bakgrunnen for at profileringen av kontoret/funksjonen måtte bli mer synlig.

Det ble uttrykt bekymring for politiske forventninger om næringsutvikling, mens opplevelsen fra de ansatte i dag er mangel på ressurser. De opplever at det er gap mellom ressurser og ambisjoner (lovpålagte oppgaver utføres, men ikke nok ressurser til utviklingsarbeid).

Det har ikke framkommet sterke synspunkter på arbeidsmiljøet eller andre kollegiale forhold.

4.4.2 Organisering/tilgjengelighet

Forbedring av eksisterende rutiner er også viktige tiltak, og enkelte foreslo å vurdere en egen kontordag i Sel, bl.a. for å opprettholde nettverket mellom de ansatte i administrasjonen og landbrukskontoret. Det kom også forslag om å etablere kontaktutvalg etter samme modell som skogbruket. Videre ble det påpekt at oppfølging av ideer fra gårdbrukerne, nytenking og nyskaping var viktig.

Fagområdet vilt- og fiskeforvaltning er organisert forskjellig i Sel og Vågå i dag. I Sel ligger denne funksjonen på andre personer i kommuneadministrasjonen, mens Vågå har en løsning delvis organisert ved landbrukskontoret.

Gardsbesøk utgjør en del av landbrukskontorets oppgaver, og endringen vil trolig føre til mer kjøring og økt tidsforbruk for de ansatte. Uformelle ”møter” avholdes av og til på Statoil på Otta i dag, men dette er ingen god løsning. Fra en av representantene fra faglaga ble det ytret ønske om møte- og kjøregodtgjørelse for å dekke omkostninger spesielt for dem fra Heidal.

5 DISKUSJON OG VURDERING

5.1 Organisering og implementering

Ut fra det materialet som evaluator er forelagt for denne evalueringen, er hensikten ikke klart og entydig definert ut over at det er et resultat av en generell utvikling om samarbeid og at landbrukskontoret vil være en naturlig del av dette. Likevel er det fremhevet at styrking av fagmiljø og kostnadseffektivitet var målsettinger for sammenslåingen. Siden målsettingen ikke er klart definert, har denne evalueringen heller ikke omfattet konkret vurdering av målsettingene for sammenslåingen. Andre kriterier som bl.a. oppfatninger om tjenesteleveranser for gardbrukerne er dermed vurdert som sentralt i denne evalueringen.

Siden evalueringen gjennomføres relativt kort tid etter etableringen, vil resultatene også være påvirket av at ikke alle nye rutiner er på plass og at organisering er optimal. Evalueringen har imidlertid ikke avdekket at tjenester ikke kan tilbys, eller avdekket andre vesentlige mangler ved denne kommunale tjenesten. Det er snarere behov for generell og stadig forbedring på de fleste områder og overgangen til nye lokaler, oppgaver og funksjon krever tilpasning over tid.

5.2 Oppfatninger av sammenslåinga – tjenesteleveranser

Responser og tilbakemeldingene fra de ansatte/nøkkelpersoner har vært nyttig for å kartlegge forhold som rutiner, endrede arbeidsoppgaver og avdekke ev. misforhold mellom

forventninger ute på bygda og tjenesteleveransene. Referatet fra intervjuene er naturlig nok uttrykk for subjektive oppfatninger, men vi tror likevel det som er kommet frem gir indikasjoner på faktorer som kan ha betydning og eventuelt bør vurderes videre.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at reiseavstand har betydning for opplevelsen av kvalitet på tjenestene. For tilgjengelighet er dette en naturlig og logisk sammenheng, men for kvalitet på tjenestene isolert kan denne sammenhengen ikke forklares like enkelt. De som er på kontoret ofte benytter tjenesten mer, og får dermed del i et offentlig gode. Dette har en verdi for brukerne av tjenesten og resultatene viser at de som bruker tilbudet mest, er mest fornøyd. For gardbrukere som driver med dyr, er tendensen også slik at denne gruppen bruker landbrukskontoret mer enn dem som ikke har dyr og de er samtidig også mer fornøyd (fig 4 og 5).

5.3 Effekter av sammenslåing – internt og eksternt

Inntrykket er at de fleste av de ansatte på landbrukskontoret opplever samlokaliseringen positivt, men det er likevel et forbedringspotensial i å integrere ”skogforvaltningen” i daglige gjøremål og også involvere dette saksområdet sterkere i den kommunale landbruksforvaltningen. Arbeidsmiljøet oppfattes som godt av de fleste, og det fremkom ikke synspunkter knyttet til arbeidsforhold som ikke fungerer.

Generelt kan en hevde at rutiner og eventuelle vanskeligheter var rettet på og tilpasset, men kontinuerlig utvikling av nye rutiner og forbedringer er påkrevd ettersom denne evalueringen er gjennomført relativt kort tid etter sammenslåingen. Videre vil nye og andre oppgaver tillegges landbrukskontoret i framtida, og slike endringer i oppgaver og funksjoner medfører at det ikke er gitt at enkelte etterspurte tjenester skal leveres i samme omfang som tidligere.

Flere respondenter blant de intervjuede (men også gårdbrukerne), bemerket at Sel tidligere hadde hatt merkantil hjelp som fungerte godt som støttefunksjon for fagpersonellet.

Et vesentlig objektivt kriterium er økt avstand som en del av gardbrukerne i Sel utvilsomt har fått etter samlokaliseringen. Mange av synspunktene som er framkommet, er preget av en grunnleggende motstand mot denne forandringen, og resultatene tyder på at responsen er farget av dette. Dette begrunnes med at det gjennomgående er mer negative synspunkter på opplevelsen av kvalitet på tjenesteleveransene i Sel kontra Vågå. Samtidig er det liten grunn til å tro at kvaliteten faktisk er forverret, siden responsen fra Vågå er positiv.

5.4 Forbedrings- og utviklingspotensial

Ressurssituasjonen ved landbrukskontoret vil ha betydning for hvilke tjenester som skal leveres og med hvilken kvalitet. Ansatte ved kontoret har bl.a. hevdet at det er fare for tap av kompetanse ved at kontakten til øvrige etater i Sel ikke lenger oppleves som så sterk (til tross for etableringen av Planforum). Lokalkunnskap kan også reduseres noe ved at ansatte

i framtiden vil få en sterkere tilhørighet til Vågå enn tidligere mot Sel, men bevissthet om dette ved framtidig rekruttering kan avdempe dette noe.

Det sosiale aspektet for brukerne ved å ha tilgang til et landbrukskontor, er en etterspurt verdi. Dette var synspunkter som kom fram først og fremst blant svara fra gardbrukerne. Dette er forståelig ettersom utøverne i næringa blir færre i forhold til tidligere, og det dermed oppleves som et ensomt yrke. På landbrukskontoret opplever gardbrukerne at de blir godt mottatt i det store og hele, og det oppleves som verdifullt å ha en plass for utveksling av informasjon og ”nytt” på bygda.

Flere har fremmet forslag om egne kontordager både i Sel og Heidalen, og dette bør vurderes spesielt i forbindelse med søknadsbehandlingen for produksjonstilskudd. Dette er blant de mest etterspurte funksjonene, er svært avgrenset i tidsrom og vil trolig gi økt servicegrad overfor gardbrukerne. For andre eller mer omfattende eller permanente løsninger for desentralisert tjeneste, er det viktig å tilpasse omfanget slik at en ikke undergraver hensikten med etableringen felles landbrukskontor i Vågå.

Undersøkelsen viser klart at opplevelsen av et godt tilbud øker med besøksfrekvensen. Det kan derfor være et viktig tiltak for landbrukskontoret (dersom hensikten er forbedret tjeneste til alle gardbrukere) å få gruppen som ikke benytter seg av tjenestene i noe særlig grad i dag, til å oppsøke landbrukskontoret mer. De vil da få del i et gode som utvilsomt har en verdi for dem som bruker disse tjenestene.

6 VEDLEGG

Til gardbrukere i Sel og Vågå

august 2007

Evaluering av felles landbrukskontor for Sel og Vågå

Telemarksforskning-Bø har fått i oppdrag å evaluere landbrukskontoret for Sel og Vågå etter ca ett års drift. Fokus for evalueringen er tjenesteleveranser og hvordan gardbrukerne oppfatter sammenslåingen til ett kontor. Evalueringen omfatter også øvrige tjenestefunksjoner, rådgiving og administrative forhold som delegasjon, økonomi osv.

Kartlegging av oppfatninger ute blant gardbrukerne om hvordan den enkelte bonde opplever endringer i service, positivt eller negativt er sentralt i dette arbeidet. Med service menes flere forhold som tilgjengelighet, kvalitet på rådgiving, søknadsekspedering m.m.

Denne undersøkelsen skal kun omfatte konsekvenser av samlokaliseringen i Vågå og det er derfor viktig å besvare spørsmålene ut fra de konsekvenser flyttingen har medført. Vi ønsker å vite mer om hvordan gardbrukerne opplever service ved landbrukskontoret og ber deg derfor svare på disse spørsmålene og returnere arket i vedlagte konvolutt. Alle svar behandles anonymt.

Dersom noe skulle være uklart er det bare å ta kontakt med Per Ivar Weydahl på landbrukskontoret tlf 61 29 36 71, eller Egil Rønning Telemarksforskning 35 06 15 17.

Evaluering av landbrukskontoret for Sel og Vågå

(august 2007)

Landbrukskontoret skal stimulere og leggje til rette for landbruksnæringa på ein måte som gjer at alle gardbrukarar får rettleiing og hjelp til å nytte dei ulike ordningane som er heimla i jordbruksavtala. Landbrukskontoret skal førebu saker etter forskrifter og lovverk, og ta avgjerd i saker som er delegert til administrasjonssjefen. Landbrukskontoret skal stimulere til næringsutvikling på den einskilde eigedom og/eller i tilknytning til landbruksnæringa.

Tenesta omfattar bl.a. følgende:

- Økonomisk planlegging for Innovasjon Norge
- Økonomisk planlegging for BU-fondet
- Katastrofeordningane (avlingsskade mv)
- Organisert beitebruk
- Lovforvaltning etter forpaktningslov, jordlov, beitelov, odelslov mv
- Tidlegpensjonsordning for jordbrukarar
- Saksbehandling etter reglar om areal- og kulturlandskapstillegg
- Kulturminnevern
- Tiltak mot punktutslepp
- Tiltak mot avrenning
- Forureining etter jordbruksforskrifter heimla i forureiningslova
- Ferie- og fritidsavløysing
- Sjukdomsavløysing
- Landbruksvikarordninga
- Offentleg statistikk mv

Alle spørsmålene i denne undersøkelsen skal måle direkte effekter av sammenslåingen og flytting til Vågå og ikke øvrige forhold som ikke er direkte konsekvens av samlokaliseringen. Noen av spørsmålene bruker derfor beskrivelse som *før/etter* eller *tidligere/nå*. Dette skillet gjelder tidspunktet for sammenslåingen mars 2006, og spørsmålene relateres derfor til perioden før og etter sammenslåingen.

Dine inntrykk før og etter sammenslåingen:

Hva er dine inntrykk av følgende i forbindelse med etableringen av felles landbrukskontor?

(sett X i rubrikkene for hvert moment (ett for hver linje))

	Mye bedre	Litt bedre	Uendret	Litt dårlige-re	Mye dårlige	Vet ikke
Kvalitet på faglige råd						
Tilgjengelighet til kontoret						

Antall besøk fra landbrukskontoret						
Hjelp til utfylling av søknader						
Avløser/vikarordning						
Rådgeving om lover/forskrifter						
Samlet helhetsinntrykk						

Opplever du at det er tjenester eller funksjoner ved landbrukskontoret som ikke lenger tilbys som følge av flyttinga? (sett X) ja: nei:

Hvis ja, hvilke av disse får du ikke lenger utført? Spesifiser:

Opplever du at det er tjenester eller funksjoner ved landbrukskontoret som nå tilbys som følge av flyttinga? ja: nei:

Hvis ja, hva er dette? Spesifiser:

Hvilke tjenester eller bistand benytter du deg mest av på Landbrukskontoret i dag? Gi eksempler:

Hvor ofte er du på landbrukskontoret? (antall ganger/år)

Hvor ofte ringer du landbrukskontoret? (antall ganger/år)

Hvor mange ganger har du hatt besøk av landbrukskontoret etter sammenslåingen?

Hvor ofte mener du det er nødvendig at landbrukskontoret besøker deg på gården? (eks. antall ganger/år)

Hvor mange km er det fra gården til Landbrukskontoret i Vågå?

Hvor mange km var det til landbrukskontoret før sammenslåingen?

Hva er hovedproduksjon på gården?

Hvor mange årsverk utgjør samlet produksjon på gården?

Hvor stor andel av samlet husstandsinntekt kommer fra gården?

Intervjuguide

Spørsmål:

1. Hva var formålet med sammenslåingen og hva er de viktigste endringene som har skjedd?
2. Hva er endringene i rutinene? (hvis relevant – nye tilbud, bemanning, fagmiljø/sårbarhet – endret behovet for personlig kontakt med gårdbrukerne? Jf kommunaliseringen - utviklingsarbeid)
3. Skaper nye rutiner problemer eller løser nye rutiner vanskeligheter en ev. hadde før? (hvis relevant)
4. Hva var det mest overraskende med etableringen? (positivt og negativt – kostnadseffektivitet)
5. Hva er hovedinntrykket av de reaksjonene du har fått? (arbeidsmiljø - også ev noe fra gårdbrukerne)
6. Hva hadde vært nyttig å vite før etableringen?
7. Var det forhold ved samlokaliseringen som ble oversett/ikke kommunisert eller forstått? (eks samarbeid mellom kommunene..)
8. Hva er det viktigste som bør endres på for å oppnå ytterligere/full effekt av sammenslåingen? (relatert til mål og rammebetingelser)